

Klinische en poliklinische complexe cardiovalidatie

Adelante is expert op het gebied van revalidatie voor patiënten met de complexe gevolgen van een cardiaal event, cardiale aandoening of andere orgaanaandoening. Deze ziektegeschiedenis is vaak gepaard gegaan met een langdurige ziekenhuisopname (al dan niet een IC-opname) en heeft geleid tot problemen/beperkingen op activiteiten- en participatieniveau. Patiënten kunnen te Adelante Hoensbroek behandeld worden vanuit een klinische of poliklinische setting.

Adelante factbook september 2023

Incidentie en prevalentie

In 2021 waren er naar schatting 1,7 miljoen personen met hart- en vaatziekten in Nederland. Hart- en vaatziekten komen in totaal iets vaker voor bij mannen dan bij vrouwen. Coronaire hartziekten komen het meeste voor. Er waren in Nederland in 2021 in totaal 233.808 ziekenhuisopnames vanwege hart- en vaatziekten.

Bron: hartstichting.nl.

Ongeveer 40% van de hartpatiënten volgt jaarlijks hartrevalidatie waarvan 95% in een poliklinische setting en 5% in een klinische setting. Een klein gedeelte van de hartpatiënten volgt jaarlijks complexe cardiovalidatie in een specialistisch revalidatiecentrum.

Beschrijving van de doelgroep

Patiënten met een complexe cardiale aandoening en/of status na een cardiaal 'event' (bijvoorbeeld ernstig hartfalen, status na reanimatie, status na open hartoperatie, hartritmestoornissen, status na ICD-/pacemakerimplantatie, LVAD, status na harttransplantatie,...) die als gevolg hiervan kampen met beperkingen op stoornisniveau, activiteitsniveau en participatieniveau voortkomend uit een beperking ten aanzien van bewegingsvermogen en/of cognitieve problematiek en/of psychische problematiek.

Adelante biedt zowel klinische als poliklinische complexe cardio-/organrevalidatie op locatie Hoensbroek. Er is een goede samenwerking met de enkelvoudige hartrevalidatie in de omliggende ziekenhuizen. Tevens vinden er consulten plaats op alle revalidatielocaties van Adelante. Tijdens de ziekenhuisfase wordt, wanneer wordt ingeschat dat enkelvoudige hartrevalidatie mogelijk niet volstaat, de revalidatiearts zo vroeg mogelijk bij de patiënt betrokken om de meest passende revalidatiezorg te realiseren.

In Nederland wordt er onderscheid gemaakt in 3 niveaus cardiovalidatie waarbij Adelante zich richt op level II en III cardiovalidatie, namelijk multidisciplinaire revalidatie bij een complexe zorg-/hulpvraag (bron: multidisciplinaire richtlijn hartrevalidatie).

Indicatie voor poliklinische complexe cardiovalidatie bij Adelante:

- Niet inpasbaar in het enkelvoudig of meervoudig cardiovalidatieprogramma, bv. door ernstige nevendiagnose (consult-/tragefunctie revalidatiearts ziekenhuis).
- Patiënt dreigt vast te lopen in zijn functioneren of is reeds vastgelopen; dit kan op psychisch, fysiek en/of sociaal gebied het geval zijn.
- Complexe problematiek en problemen op meerdere van de screeningsvragen van de Nederlandse Hartstichting.

Indicaties voor klinische complexe cardiovalidatie bij Adelante:

- Patiënten die een indicatie voor complexe cardiovalidatie hebben maar fysiek nog niet in staat zijn om poliklinisch te revalideren (bijvoorbeeld nog verpleegkundige zorg nodig of mobilisatie nog onvoldoende voor thuis functioneren).
- Patiënten met andere dan cardiaal gerelateerde beperkingen die een succesvolle complexe poliklinische hartrevalidatie in de weg staan.
- Patiënten met (uitgesproken) angst voor inspanning of voor herhaling van manifestaties van de cardiale aandoening. Deze patiënten hebben tijdelijk een veilige (ziekenhuisgerelateerde) omgeving nodig.
- Patiënten die tijdelijk aan een niet-herstelbevorderende invloed van de eigen leefomgeving onttrokken moeten worden om bijvoorbeeld zelfvertrouwen te herwinnen, met (fysieke) beperkingen te leren omgaan of bepaald risicogedrag af te leren. Gelijkzeitig wordt getracht om de herstelbeperkende factoren in de leefomgeving van de patiënt op te heffen.
- Patiënten met een indicatie voor complexe hartrevalidatie voor wie de reisafstand voor dagbehandeling in combinatie met thuis functioneren energetisch een onoverkomelijk probleem vormt.

Speerpunten voor de komende vijf jaar

- Adequate samenwerking in de regionale keten zowel met specialismen als met verwijzers (zoals huisartsen, hartrevalidatieteams in de ziekenhui-

zen, cardiologen (en overige orgaanspecialisten), bedrijfsartsen, GGZ,...).

- Zorg organiseren rondom patiënt (en systeem) samen met zorg-/ketenpartners.
- Diagnose-overstijgend inzetten van inspanningsfysiologische analyse middels CPET ('cardiopulmonary exercise test') in de verschillende revalidatieprogramma's die Adelante aanbiedt ten aanzien van trainingsadvies op maat van de patiënt.
- Gebruik maken van de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van eHealth, wetenschap, onderzoek, kennisontwikkeling, zorginnovaties en leefstijl.

Innovatie en/of onderzoek

- Verdere ontwikkeling van combinatieprogramma's zoals bijvoorbeeld voor patiënten met status na reanimatie en cognitieve klachten (revalidatieprogramma met expertise team NAH en cardiovalidatie) of voor patiënten met een cardiale aandoening als gevolg van een oncologische aandoening/behandeling (revalidatieprogramma met expertise team oncologische revalidatie en cardiovalidatie).
- Onderzoek ten aanzien van analyse van de inmiddels uitgebreide CPET-database voor het verder optimaliseren van het (fysieke) trainingsprogramma op de afdeling complexe cardiovalidatie.

eHealth

- Geïntegreerde klinimetrie.
- Monitoren en coachen vanop afstand.
- Oefenportaal.
- Beeldbellen.
- Gebruikmaking van apps, bijvoorbeeld eetmeter, stoppen met roken, activiteitenmeter/stappenteller.
- Gebruikmaking van eHealthplatformen (bijvoorbeeld Therapieland.nl).

Marktaandeel en kernverzorgingsgebied

Adelante is koploper op gebied van complexe cardiovalidatie in Limburg betreffende zowel de klinische als de poliklinische complexe cardiovalidatie. We zijn laagdrempelig bereikbaar voor zorgverleners in de enkelvoudige cardiovalidatie en overige verwijzers om, bij twijfel, samen tot een passend natraject voor de cardiopatiënt te komen. Op de afdeling complexe cardiovalidatie worden ook patiënten behandeld die bijvoorbeeld door ander orgaanlijden ernstig beperkt worden in hun dagelijks functioneren, een hulpvraag hebben passend voor medisch specialistische revalidatie en kunnen profiteren van het revalidatieprogramma dat wordt aangeboden op de afdeling complexe cardiovalidatie te Adelante Hoensbroek. Voor de klinische revalidatie worden vaker patiënten verwezen van buiten de regio gezien het unieke aanbod dat wij hebben wat betreft klinische complexe cardiovalidatie/orgaanrevalidatie/post-IC revalidatie.

Behandelprogramma's en zorgpaden

De programmaonderdelen zijn afgeleid van de principes: fysieke training, leren (bewegen/gedrag) en informeren. Groepsbehandelingen worden gegeven zowel voor activiteiten gericht op bewegen en training als informatieve en educatieve programmaonderdelen

(zoals voeding, angstreductie en stressmanagement). Het delen van ervaringen met lotgenoten is belangrijk. Begeleiding bij individuele hulpvragen gebeurt middels een individuele aanpak (bijvoorbeeld ten aanzien van werk, hulpmiddelen/voorzieningen of EMDR bij trauma-verwerking).

Geavanceerde medische tests en trainingsapparatuur zijn aanwezig ter ondersteuning van de fysieke training, waarbij de CPET een steeds belangrijkere rol inneemt voor het individualiseren van het fysieke trainingsprogramma. Tijdens de fysieke revalidatie maken we gebruik van trainingsprincipes, principes van bewegingseconomie, ademspiertraining, 'high intensity' intervaltraining, duurtraining en functionele training. Een rode draad in de revalidatie is een (cognitief) gedragsmatige aanpak waarbij binnen de bewegingstherapieën een vorm van (graduele) exposure wordt gebruikt.

De naaste omgeving van de revalidant wordt betrokken door het bijwonen van de behandelplanbespreking, middels een meeloopdag en/of individuele afspraken.

Transparantie

- We meten onze prestaties op het gebied van cliënttevredenheid en gebruiken klinimetrie en wachtlijstgegevens.
- Voor onze behandelprogramma's sluiten wij aan bij de beschikbare landelijke richtlijnen en behandelkaders, zijnde "Multidisciplinaire richtlijn hartrevalidatie" (opgesteld door de NVVC, 2011; in het voorjaar van 2024 zal de nieuwe richtlijn worden uitgegeven) en de richtlijn "Hartrevalidatie" (opgesteld door de KNGF; 2011 met revisie in 2017). Voor patiënten met PICS ('post intensive care syndrome') volgen we de richtlijn "Nazorg en revalidatie van intensive care patiënten" (september 2022).
- Actieve deelname van de betrokken revalidatieartsen aan de WICR (Werkgroep IC-revalidatie, VRA) en aan een landelijke werkgroep voor complexe cardiovalidatie (waardoor betrokkenheid bij landelijke richtlijnontwikkeling).

Onderwijs en opleiding

- Begeleiding co-assistenten (coschap sociale geneeskunde, keuzecoschap).
- Begeleiding AIOS (consulten, CPET).
- Op aanvraag scholing aan bijvoorbeeld ketenpartners, bedrijfsartsen.
- Interne scholingen.

Medisch programmaleiders

Drs. C. (Charlotte) Willems,
revalidatiearts

S. (Sandra) Schoonewille-Widdershoven,
physician assistant